

Nämnd:
Omsorgsnämnden

Datum:
2019-02-13

Diarienummer:
OSN-2019-0017

Handläggare:
Hjorth Susanna, Dahl Jessica, Sporrang Anna-Terese

Version: 1.0

Verksamhetsplan och budget 2019

För omsorgsnämnden

Ett aktiverande dokument som omsorgsnämnden
fattade beslut om den 13 februari 2019

Innehåll

Inledning	3
Nämndens uppdrag	3
Omvärld och förutsättningar	3
Politisk plattform.....	6
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget.....	10
Inriktningsmål	12
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.....	12
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i... 14	
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.....	16
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet	18
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	21
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande	23
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7 Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	24
Nämndmål: Effektiv, tillgänglig och hållbar hälso- och sjukvård.	24
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8 Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället.....	28
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	30
Kommungemensamt nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv. Alla medarbetare ska ges förutsättningar för att ta eget ansvar för sin arbetsmiljö. Medledarskap är förutsättningen för att alla ska kunna göra skillnad, arbeta tillsammans och välkomna nyskapande.	30
Nyckeltal	32
Styrdokument	36
Bilaga 2 Budget 2019	1
Bilaga 3 Uppföljningsplan 2019.....	1

Inledning

Nämndens uppdrag

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS oavsett ålder. Vidare ansvarar nämnden för service, vård och omsorg enligt socialtjänstlagen, SoL i ordinärt och särskilt boende för personer upp till 65 år som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Nämnden ansvarar även för uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL. Omsorgsnämndens hälso- och sjukvårdsansvar avser personer som fyllt 17 år och inträder där vårdbehovet uppgår till mer än 14 dagar.

Inom omsorgsnämnden finns ca 3 300 brukare och 2 500 medarbetare, varav ca 1 000 medarbetare är tidsbegränsade anställningar. Omsorgsnämndens budget utgår från den budget som Kommunfullmäktige, KF beslutat i Mål och budget 2019–22. Nämnden har tilldelats ca 1 600 miljoner i kommunbidrag år 2019.

Omvärld och förutsättningar

Uppsala är del av en omvärld som förändras snabbt. I mångt och mycket avgörs Uppsalas framtid av hur världen i stort kommer att utvecklas under kommande decennier. Viktiga faktorer som påverkar omvärlden och därmed omsorgsnämnden är bland andra åldrande befolkning, psykisk ohälsa, jämställdhet och digitalisering.

Ökad befolkningsmängd och åldrande befolkning

Enligt Statistiska centralbyråns befolkningsprognos från år 2017 kommer invånarantalet i riket vara drygt 11,3 miljoner år 2030 och 12,4 miljoner år 2050. Stockholm-Mälarenregionen har en växande andel av rikets befolkning och förväntas öka med omkring en och en halv miljon nya invånare under perioden 2015–2050.

Uppsala har under senare år haft en ovanligt kraftig befolkningsökning och prognoser visar på fortsatt tillväxt. Uppsala kommun beräknas ha 260 000 invånare år 2030 och nästan 320 000 invånare år 2050.

Just nu sker ett stort generationsskifte i Sverige. Rekordgenerationen¹ har börjat gå i pension, medan yngre generationer med delvis andra värderingar tar över. Under kommande decennier riskerar Sverige, i likhet med stora delar av Europa och världen, att stå inför betydande utmaningar med en åldrande befolkning och ett otillräckligt skatteunderlag för finansieringen av välfärden. De äldre kommer att öka både numerärt och i relation till antalet personer i arbetsför ålder. Den så kallade försörjningskvoten stiger, vilket innebär att färre behöver försörja fler. Samtidigt är Uppsala en av Sveriges snabbast växande kommuner och har med stöd av universitetet en jämförelsevis ung befolkning.

På grund av pensionsavgångar och ökad efterfrågan på välfärdstjänster kommer det att uppstå stora rekryteringsbehov inom välfärdssektorn, framförallt förutspås det bli brist på chefer och personal inom vårdsektorn.

Förändrade krav på välfärden

Det är inte bara demografin som sätter ökad press på kommunernas ekonomi, utan även medborgarnas ökade förväntningar på tillgång och kvalitet i den kommunala servicen. Ett ökat

¹ Rekordgenerationen utgörs av de stora åldersskullarna som är födda i slutet av 40- och början av 50-talet.

generellt välstånd ökar såväl medborgarnas efterfrågan på offentliga tjänster som förväntningarna på hög kvalitet.

Psykisk hälsa

En god psykisk hälsa är väsentlig för alla aspekter i livet: Skolprestation, fritid, familje- och kompisrelationer såväl som för den fysiska hälsan.

Orsakerna till den ökande psykiska ohälsan hos unga är komplexa och kräver nya lösningar. Alla aktörer behöver arbeta tillsammans för att utveckla insatser som främjar psykisk hälsa och innebär ett bra stöd till barn- och unga. Ett närmare samarbete mellan kommuner och regioner krävs för att åstadkomma en god och jämlik vård. Unga ska känna framtidstro och trygghet i att när det behövs hjälp ska den finnas.

Även många äldre lider idag av psykisk ohälsa. Denna psykiska ohälsa kan ibland misstas för andra sjukdomstillstånd och personen får därför inte rätt hjälp för att kunna må bättre. Förebyggande arbete och tidiga insatser för att bekämpa den psykiska ohälsan är viktiga.

Kunskap om psykisk hälsa och beredskap om psykisk ohälsa och trauma ska stärkas ytterligare för att kunna arbeta förebyggande, identifiera tidiga tecken och kunna erbjuda rätt stöd både för brukare och för medarbetare.

Andelen personer som uppger att de har nedsatt psykiskt välbefinnande i Uppsala kommun har ökat med tre procent sedan 2012 och var 22 procent vilket är högst i länet och även högt i Sverige. Andelen unga i Uppsala i åldern 18 till 29 år som har nedsatt psykiskt välbefinnande ökar och 2017 var det 39 procent för kvinnor och 23 procent för män².

Digitalisering

Kommuner och regioner står inför omfattande utmaningar bland annat kopplat till välfärdens långsiktiga finansiering, kompetensförsörjning och ökade krav på offentlig service. Digitalisering och användning av ny teknik för att erbjuda god service samt för att hitta smarta och effektiva arbetssätt är nycklar för att möta dessa utmaningar.

Ständig uppkoppling till internet kommer snart att vara en naturlig del av livet för nästan alla medborgare. Utvecklingen bidrar till nya sätt att leva, både i arbetet och på fritiden. Människors vardagssysslor och sociala umgänge sker alltmer med hjälp av den digitala tekniken. Den skapar nya marknads- och mötesplatser och ger en ökad frihet att vara verksam i och interagera oberoende av tid och rum. Samtidigt finns risk för en digital klyfta om inte alternativ finns för de kommuninvånare som inte kan eller aktivt väljer att inte ta del av ny teknik.

En undersökning från Begripsam visar att personer som har gått i särskolan, och sedan får sysselsättning i daglig verksamhet och boende i gruppboende, ofta inte är digitalt delaktiga. De samhällssystem som skapats till stöd för dessa personer hänger inte med i den digitala utvecklingen. Att vara digitalt exkluderad ger sämre förutsättningar för att leva ett bra liv. Samhällets brister slår hårt mot personer som har haft sin skolgång i särskolan och framväxten av ett digitalt utanförskap för dessa personer är tydligt.

Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting vill ta tillvara digitaliseringens möjligheter i socialtjänsten och hälso- och sjukvården och har beslutat att ställa sig bakom en gemensam vision för e-hälsoarbetet fram till 2025. Vision e-hälsa 2025 lyder; *År 2025 ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter i syfte att underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd samt utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet.*

---

² Liv och Hälsas undersökning 2017.

Mångfald

Samhället kännetecknas allt mer av en ökad variation i identitet, bakgrund, värderingar och preferenser. Ökad mångfald går hand i hand med en ökad individualism och ökad materiell välfärd. När de grundläggande behoven av hälsa, mat och trygghet är avklarade kommer självförverkligande allt mer in i bilden. En högre materiell standard gör att en större del av konsumtionen går från att vara behovsdriven till att vara identitetsdriven.

Segregation

En ökad socioekonomisk segregation mellan invånare och bostadsområden riskerar att försvaga den sociala sammanhållningen i samhället som helhet. Stor inflyttning till storstadsregionerna, historiskt höga och under lång tid ökande bostadspriser, ökade inkomstskillnader och hög inflyttning av nyanlända från andra kommuner bidrar till att driva på denna utveckling. I likhet med andra större städer i Sverige finns i Uppsala tydliga skillnader i hälsa, utbildning, arbete och upplåtelseformer mellan olika bostadsområden i kommunen.

Jämlikhet

Trots att människors hälsa i Sverige har förbättrats sedan år 2004, så ökar ojämlikheten i livslängd mellan olika socioekonomiska grupper. Det påverkar det sociala kittet som håller ihop samhället och banar väg för populistiska strömningar och spänningar mellan befolkningsgrupper. Växande inkomstskillnader hänger till stor del ihop med skillnader i utbildningsnivå och arbetsmarknadsdeltagande och är en viktig förklaring till en ökad segregation som ökar polariseringen ytterligare. Samtidigt som Uppsala överlag är en ekonomiskt välmående kommun, med hög tillväxt, låg arbetslöshet och god hälsa i befolkningen, finns det inbördes skillnader även här.

Jämställdhet

Olikheterna i livsvillkor mellan män och kvinnor har minskat över tid, men det finns fortfarande skillnader baserat på kön. Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma möjlighet att forma samhället och sina egna liv. Det innebär bland annat en jämn fördelning av makt och inflytande, samma möjlighet och villkor i fråga om utbildning och inkomst, en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet samt samma rätt och möjlighet till hälsa och kroppslig integritet. I Uppsala finns det påtagliga skillnader mellan kvinnor och män när det gäller såväl hälsa, utbildningsnivå, inkomstnivå och hur vanligt det är med kvinnor i ledande befattningar.

Lagändringar

Befintliga lagstiftningar såsom exempelvis socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och hälso- och sjukvårdslagen ses över av regeringen. Detta kan komma att påverka omsorgsnämndens ansvar och utförande av insatser.

Översynen av *lag om stöd och service till vissa funktionshindrade* överlämnades till regeringen i januari 2019. Syftet med utredningen var att ge förslag på en långsiktig hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans och en lagstiftning som ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. I utredningen analyserades orsaken till skillnader mellan flickor och pojkar, kvinnor och män när det gäller kvalitet i, tillgång till och omfattning av insatser.

Översynen av socialtjänstlagen ska leda till en lagstiftning som bland annat underlättar effektiva insatser som ska vara baserade på kunskap och ha god kvalitet. Lagstiftningen ska ta tillvara medarbetarnas kompetens och fokusera på kärnverksamheten. Utifrån att barnkonventionen blir lag 1 januari, 2020 ska barnperspektivet förtydligas i den nya socialtjänstlagen. En vägledning som kan utgöra stöd vid tolkningen av barnkonventionen kommer att tas fram och en kartläggning om hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med barnkonventionen kommer att göras. Uppdraget ska slutredovisas i sin helhet senast den 1 juni 2020.

Regeringen tillsatte en utredning (mars, 2017) för att stödja landstingen, berörda myndigheter och organisationer i arbetet med att samordnat utveckla en modern, jämlik, tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård med fokus på primärvården. Detta för att kunna möta framtidens utmaningar och för att öka förtroendet för hälso- och sjukvården. Målet är att organisera vården utifrån allmänhetens och patienternas behov.

I september 2017 fick utredningen tilläggsuppdrag som bland annat medför att utreda och lämna förslag på hur samverkan mellan primärvården och den kommunala hälso- och sjukvården och omsorgen kan underlättas och hur gränssnittet mellan dessa verksamheter bör se ut. Ytterligare tilläggsdirektiv beslutades i augusti 2018 som fördjupar uppdraget till att omfatta förutsättningarna för att samordna vårdinsatser för patienter med omfattande och komplexa vårdbehov och överväga en författningsreglering som ställer krav på patientkontrakt i form av en övergripande vårdplan. Slutbetänkande ska överlämnas i mars 2020.

En ny förvaltningslag (2017:900) trädde i kraft 1 juli 2018 för att nå målet om en modern och rättssäker förvaltning. Den nya lagen stärker enskildas rättssäkerhet i kontakt med myndigheter och snabbar på ärendehantering. Genom den nya förvaltningslagen kan medborgarna kräva att ett ärende avgörs snabbare genom införandet av så kallad dröjsmålstalan, vilket innebär en ny möjlighet att snabbare få ett beslut i sitt ärende om handläggningen har försenats.

Lagen innebär också att tolkning och översättning blir en uttrycklig rättighet, att det införs ett allmänt krav på lämplighet för den som är ombud eller biträde för en part. Det har också införts uttryckliga bestämmelser om hur ett ärende inleds och vad som gäller i fråga om myndigheternas utredningsansvar. Rätten till att bli informerad om hur ärende handläggs har också förtydligats. Dessutom ska motivering av besluten förbättras. Lagen inför mer heltäckande bestämmelser om när en myndighet får ändra ett beslut och uttryckliga bestämmelser om vilka beslut som får överklagas.

För att skapa en trygg, säker och smidig övergång från slutenvård till öppen vård och omsorg trädde *lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutenvården* i kraft 1 januari 2018. Den nya lagen har ersatt tidigare betalningsansvarslagen.

Utifrån *lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag* som trädde i kraft 1 juli 2018 kan bidrag inte längre lämnas för åtgärder i bostäder med särskild service, som till exempel grupp- och servicebostäder.

Dataskyddsförordningen, GDPR gäller som lag i alla EU:s medlemsländer från och med den 25 maj 2018 och ersätter personuppgiftslagen. GDPR ska tillämpas på behandlingen av personuppgifter både inom det offentliga och det privata. Detta ställer ökade krav på kommuners hantering av personuppgifter.

Politisk plattform

Under åren 2019–2021 avser omsorgsnämnden skapa bättre förutsättningar för att kunna möta ett flertal utmaningar, varav de största är:

Inflytande och delaktighet

Utgångspunkten för omsorgsnämnden är att medborgarna i största möjliga utsträckning har möjlighet till egenmakt och inflytande. Insatserna ska svara mot medborgarnas behov lika mycket oavsett kön, könsidentitet/könsuttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, ålder, social bakgrund, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Medborgare med funktionsnedsättning ska ha samma makt över sina liv som övriga medborgare i Uppsala kommun och alla, oavsett funktionsnedsättning, ska ha möjlighet att ta del av information och föra fram sina synpunkter.

Hållbar ekonomi

För att klara omsorgsnämndens uppdrag i en tid med ett starkt demografiskt tryck i kombination med en svag ökning i det reala skatteunderlaget måste nämnden fortsätta att skapa resursutrymme genom starkare resultat och fortsatta effektiviseringsåtgärder.

För att säkra kommande årsresultat behöver omsorgsnämnden lägga fokus på att identifiera resultatförbättrande åtgärder och effektiviseringar inom omsorgsnämndens verksamheter.

Effektiv, tillgänglig och hållbar hälso- och sjukvård.

Omsorgsnämnden ska verka för att en jämlik och säker hälso- och sjukvård erbjuds oavsett funktionsnedsättning, ålder eller boendeform. Omsorgsnämndens ansvar omfattar långvariga (över 14 dagar) hälso- och sjukvårdsbehov i hemmiljö från 17 års ålder om individen, utifrån sina förutsättningar, har svårigheter att ta sig till en mottagning eller om behovet bäst tillgodoses i hemmiljö.

Behovet av samverkan mellan olika huvudmän är tydligt för att uppnå god kvalitet för den enskilde samt för att tydliggöra ansvar och kostnader.

Målbilden är en förbättrad patientsäkerhet i samverkan med Region Uppsala samt ett effektivt användande av nämndens resurser.

Psykisk hälsa

För att möta utmaningen med psykisk ohälsa i alla åldrar behövs strategiska förebyggande och tidiga insatser i samverkan mellan Uppsala kommun och Region Uppsala. En nära samverkan är också en förutsättning för att invånarna ska få tillgång till jämlik och kvalificerad vård och omsorg. Omsorgsnämnden ska fortsätta satsningen på närvårdsutveckling tillsammans med regionen.

Närvård är ett samlingsbegrepp för det samverkansarbete mellan Region Uppsala och kommunerna för att skapa goda förutsättningar för invånarnas hälsa och välbefinnande. Närvård innebär gränsöverskridande vårdssamverkan och handlar om att koppla ihop resurser mellan huvudmännen för att tillsammans ge bättre vård och omsorg än var och en för sig. Arbetet baseras på lokalt och regionalt identifierade behov, nationella satsningar och politiska mål i samverkan. Den politiska styrgruppen och ledningsgruppen inom *Närvårdssamverkan i Uppsala*, NSU ansvarar för planering och genomförande.

I oktober, 2018 beslutades NSUs *Verksamhetsplan 2019* med syfte att säkerställa de processer som ska svara mot politiska beslut och ambitioner som de uttrycks i antagna politiska styrdokument. Dessa utgörs framförallt av kommunens uppdragsplaner och regionens vårduppdrag.

Fokusområden 2018–2020 inom NSU är: *Stärk grundläggande förutsättningar i närvården. Effektivisera arbetssätt och verktyg i närvården* och *Förändra vårdstrukturen och kraftsamla kring vissa grupper i närvården*. Berörda politiska nämnder/styrelser är arbetsmarknads-, omsorgs-, social-, utbildnings- och äldreomsorgen, sjukhusstyrelsen samt vårdstyrelsen.

Inom omsorgsnämnden genomförs särskilda satsningar för psykisk hälsa finansierade via statliga medel och kommundemensamma satsningar inom forumen *Hälsa, stöd, vård och omsorg, HSVO* och *Hälsa, Välfärd, Vård och omsorg, HVO*. Förutom dessa satsningar arbetar omsorgsnämnden utifrån *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* med tillhörande handlingsplan för att säkerställa ökad trygghet, stärkt upplevelse av frihet, delaktighet och självbestämmande för målgruppen och därmed även förebygga psykisk ohälsa.

Regeringen och Sveriges kommuner och landsting, SKL har beslutat om en överenskommelse för att förbättra den psykiska hälsan. Syftet med överenskommelsen är att fortsätta skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete på området psykisk hälsa med ett gemensamt ansvarstagande från berörda aktörer. Utifrån detta har en länsgemensam handlingsplan framarbetats, *Psykisk hälsa, Länsgemensam handlingsplan 2019*. Inom ramen för den

läns gemensamma handlingsplanen arbetar nämnden för att främja psykisk hälsa, förebygga ohälsa och tillgängliggöra högkvalitativa, kostnadseffektiva insatser till de som behöver vård och stöd.

Digitalisering

Medborgare förväntar sig i allt högre grad att snabbt, enkelt och säkert kunna sköta sina ärenden, få tillgång till information och ha möjlighet till inflytande genom digitala kontaktvägar.

För att få ut digitaliseringens hela potential krävs därför ett tydligt och hållbart strategiskt samarbete mellan flera förvaltningar inom kommunen och andra samarbetspartner. Detta strategiska samarbete ska ha bäring på innovationer som ska utvecklas och anpassas till behoven hos omsorgsnämndens målgrupp.

Samhällets digitala utveckling erbjuder stora möjligheter för att bemöta dessa ökade förväntningar och även klara samhällsutmaningar såsom åldrande befolkning, en hållbar ekonomi, globalisering och minskad klimatpåverkan. Omsorgsnämnden ska, genom att utnyttja IT och information på ett smart sätt, *förbättra servicen, höja kvaliteten och effektiviteten och stödja innovationskraften och delaktigheten.*

Bostäder för alla

I takt med att Uppsala växer ökar också behovet av stöd till människor, både i form av insatser i det ordinarie hemmet och behov av bostäder och samvarolokaler.

Befolkningsökningen förutsätter en kontinuerlig utbyggnad av bostäder, infrastruktur och verksamhetslokaler. Nyproduktionen av bostäder har de senaste 40 åren legat på i genomsnitt 1 000 bostäder per år i Uppsala kommun. De senaste åren har färdigställandetakten överstigit 1 500 bostäder per år och påbörjandetakten nått hela 3 000 bostäder per år. Beräkningar visar dock att 1 750 bostäder per år över tid är tillräckligt för att klara 340 000 invånare till år 2050.

Omsorgsnämnden ansvarar för att utveckla och erbjuda boendeformer som motsvarar behoven inom målgruppen samt insatser i ordinärt boende. För att kunna tillgodose de behov som finns idag tillika de kommande behoven är det viktigt att omsorgsnämnden ständigt följer med i samhällsutvecklingen, så att insatser alltid svarar mot de faktiska behov som omsorgsnämndens målgrupp har.

Omsorgsnämndens målgrupp, som ofta inte är resursstarka, tenderar att hamna utanför bostadsmarknaden då 70 procent av Uppsala kommuns boendebestånd är bostadsrätter. Den generella bostadsbristen i Uppsala kommun resulterar bland annat i att personer med funktionsnedsättning ansöker om bostad med särskild service fastän ett ordinärt boende med stödinsatser skulle vara mer optimalt ur den enskildes perspektiv.

Bostadsbristen leder också till att personer inte kan flytta till en egen lägenhet exempelvis från föräldrahem eller annan boendeform som hem för vård och boende, HVB och bostad med särskild service, BSS och kan således inte leva ett självständigt liv utifrån lagens ambition.

Kommunen har ett ansvar att förse bostad till de personer som blir beviljade boendeinsatser till följd av olika lagrum. Omsorgsnämnden har under de senaste två åren haft svårigheter att verkställa beslut om bostad med särskild service, framför allt beslut enligt LSS.

Totalt hade nämnden 52 ej verkställda beslut om boende, LSS och 2 ej verkställda beslut om boende SoL. Totalt antal brukare som 2018 bor i någon form av bostad med särskild service är cirka 925³, inklusive de personer som bor på äldrenämndens boenden.

---

³ Hem för vård eller boende, korttidsboende, träningsboende, annan särskilt anpassad bostad, SoL är ej inkluderade i antalet.

Kapacitetsförändring inom bostad med särskild service LSS 9:9⁴.

		2019	2020	2021	2022–2023	2024–2028
Antal lägenheter att tillskapa under perioden förutsatt att mål och budget följer <i>Plan för Hållbart boendes</i> behov om 20–25 nya lägenheter per år	Totalt	+29	+24	+24		
	<i>Gruppboend</i>	+22	+18	+18		
	<i>Serviceboend</i>	+7	+6	+6		
Antal lägenheter att verka för att tillskapa under perioden förutsatt att budget höjs ytterligare till OSN.	Totalt		+30	+30		
	<i>Gruppboend</i>		+20	+20		
	<i>Serviceboend</i>		+10	+10		
Framtida utökning av lägenheter	Totalt				+60	+148
	<i>Gruppboend</i>				+39	+96
	<i>Serviceboend</i>				+21	+52
Summa	Totalt	+29	+54	+54	+60	+148
	<i>Gruppboend (cirka antal gruppboende á 6 lägenheter)</i>	+22 (+4)	+38 (+6)	+38 (+6)	+39 (+7)	+96 (+16)
	<i>Serviceboend (cirka antal trapphusboenden á 7 lägenheter)</i>	+7 (+1)	+16 (+2)	+16 (+2)	+21 (+3)	+52 (+7)

För att skapa en helhetsbild över behovet av boende kommande år har kommunen framarbetat en *Bostads- och lokalförsörjningsplan för vård och omsorg 2019–2022 med utblick mot 2030*. Planen redogör för bostads- och lokalbehovet för personer med funktionsnedsättning inom lagrummen LSS och SoL och hur behovet ska mötas.

Demografi - Åldrande befolkning

Välfärdssektorn står inför en stor generationsväxling och en dubbling förväntas av antalet invånare som är över 80 år (år 2030). För att omsorgsnämnden ska kunna erbjuda en trygg och säker vård och omsorg i framtiden ser nämnden ett behov av att rekrytera medarbetare och behöver således tillvarata all arbetskraft, oavsett funktionsförmåga.

Nämnden behöver stärka sina insatser för att få in fler personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden. Genom ett nära samverkansarbete mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, arbetsmarknadsnämnden och omsorgsnämnden skapas goda förutsättningar för att fler personer med funktionsnedsättning erhåller arbete eller sysselsättning i form av praktik och anställning.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Omsorgsnämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur omsorgsnämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2019–2021 samt omsorgsnämndens mål kopplade till kärnuppdraget.

Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, per augusti och årsbokslut. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sitt verksamhetsområde.

⁴ Bostads- och lokalförsörjningsplan för vård och omsorg 2019 till och med 2021 med utblick mot 2030, OSN-2018-0316.

I samband med att omsorgsnämnden beslutar om sin verksamhetsplan och budget beslutar den även om sin plan för intern kontroll.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Budget	Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda rollerna.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Inriktningsmål	Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar inriktningsmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med egna nämndmål, strategier och åtgärder.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måluppfyllelse konkretisera inriktningsmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (t.ex. program eller handlingsplan).
Uppdrag	Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden i <i>Mål och budget</i> . Nämnden tar fram åtgärder för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen. Vid behov kan nämnden också ta fram strategier för genomförandet av uppdragen.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina strategier och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör riktade satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden enbart gäller för egenregin eller om den gäller alla.

Inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

För att kunna möta framtidens utmaningar, inte minst de demografiska, behövs en ekonomisk hållbarhet. Omsorgsnämnden ska använda sina ekonomiska resurser effektivt och optimalt för att förbättra och utveckla sina verksamheter så att jämlika och jämställda förutsättningar ges brukarna oavsett funktionsförmåga, kön, ålder och bakgrund. Kostnaderna ska heller inte överföras på andra aktörer eller kommande generationer.

Omsorgsnämndens ekonomiska planering för planperioden ska därför ha fokus på ekonomisk styrning i syfte att stärka Uppsala kommuns finansiella ställning både på lång och kort sikt. Särskilt fokus kommer riktas mot att intensifiera arbetet för att;

- verkställa beslut inom rimlig tid för att öka rättssäkerheten för medborgaren och minska risken för särskilda avgifter från *Inspektionen för vård och omsorg*, IVO för ej verkställda beslut,
- planera och skapa hållbara lösningar för särskilda boendeformer,
- utnyttja resurser och lokaler effektivt samt
- säkerställa ändamålsenlig kompetensförsörjning.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1.0.1 Säkerställa att de statsbidrag och särskilda stimulansmedel som regeringen aviserar under planperioden söks.	Finansiella riktlinjer för Uppsala kommunkoncern, 2018.	Ökade möjligheter till extern finansiering bidrar till en hållbar ekonomi och en förbättrad kvalitet i nämndens verksamheter.
1.0.2 Samordna övertalighet och vikariebehov inom egenregin.	Finansiella riktlinjer för Uppsala kommunkoncern, 2018.	
1.0.3 Utveckla arbete med det systematiska kvalitetsarbetet.	Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd, SOSFS 2011:9 om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.	
1.0.4 Förbättra arbetet med analys av nyckeltal och indikatorer.	Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd, SOSFS 2011:9 om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.	Förbättrad kvalitet och ekonomi genom effektivare resurshantering.
1.0.5 Undersöka möjligheten att samutnyttja resurser, så som bilar och lokaler.	Finansiella riktlinjer för Uppsala kommunkoncern, 2018.	

1.1 Uppdrag: Genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan män och kvinnor senast 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning

I omsorgsnämndens verksamhet ska kvinnor och män ha lika rättigheter och ges lika möjligheter och villkor att påverka sina liv och sin omgivning. Nämnden strävar efter att utifrån välgrundade beslutsunderlag fatta jämställda beslut för att undvika skillnad i utfall gällande exempelvis bemötande, service och resurser.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1.1.1 Delta i det kommungemensamma pilotprojektet gällande jämställd myndighetsutövning.	De nationella jämställdhetspolitiska målen.	Jämställda myndighetsbeslut så att män och kvinnor ges lika möjligheter och villkor gällande bemötande, service och resurser.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2

Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

Inom omsorgsnämndens verksamhet pågår ett strategiskt och operativt arbete för att möjliggöra trygghet och säkerhet för personer med funktionsnedsättning. De ska ges möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och med respekt för deras självbestämmande och integritet.

Utifrån kommunens *Handlingsplan för trygghet och säkerhet 2018–2022* pågår aktiviteter inom omsorgsnämnden för att öka tryggheten i Uppsala kommun. Aktiviteterna genomförs till största delen inom ramen för NSU där kontinuerlig samverkan med Region Uppsala pågår för att förebygga och förhindra social oro, men även internt för att säkerställa att brukares liv och hälsa vidmakthålls vid eventuella samhällsstörningar.

2.1 Uppdrag: Stärk arbetet med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten.

Omsorgsnämndens *Ledningsplan inför och vid allvarlig störning* ska säkerställa nämndens förmåga att motstå och hantera samhällsstörningar såsom exempelvis el- och vattenbortfall. Syftet är att de negativa effekterna i verksamheterna blir så små som möjligt och att brukares liv och hälsa vidmakthålls.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
2.1.1 Öka beredskapen för allvarliga verksamhets- och samhällsstörningar inom omsorgsnämndens verksamhet och ansvarsområde.	Policy för Hållbar utveckling, KF 2017. Policy för trygghet och säkerhet, 2018 (handlingsplan). Ledningsplan inför och vid allvarlig störning, 2017.	Att effektivt kunna hantera akuta och prioriterade händelser för att skydda brukares liv och hälsa. Detta genom att säkerställa att ordinarie verksamhet (hälso- och sjukvård samt omsorg) fortgår även vid störningar, kriser och krig.
2.1.2 Planera för livsmedels-, vatten – och annan försörjning i omsorgsnämndens verksamheter.	Policy för Hållbar utveckling, KF 2017. Policy för trygghet och säkerhet, 2018 (handlingsplan). Ledningsplan inför och vid allvarlig störning, 2017.	Omsorgsnämndens verksamheter har en god förmåga att hantera eventuella samhällsstörningar.
2.1.3 Individanpassat brandskydd ska upprättas i bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad.	Policy för Hållbar utveckling, KF 2017. Policy för trygghet och säkerhet, 2018 (handlingsplan).	Brandskydd anpassat efter individens behov i enlighet med internationell strategi för att stärka brandskyddet hos den enskilda människan.

2.2 Uppdrag: Beakta näringslivsperspektivet i kommunala beslut

Omsorgsnämndens chefer och medarbetare har genom sitt bemötande och arbetssätt en viktig roll i hur Uppsala kommun uppfattas av näringslivet. Myndighetsutövning, tillhandahållande av service och tjänster ska kännetecknas av hög kvalitet och effektivitet. En god dialog och tydlig information ska finnas om enskilda ärenden och kring regelverket i stort. God samverkan med andra aktörer som är viktiga för näringslivet ska fortsätta.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter
-----------------	----------------------------	---------------------

av åtgärden		
2.2.1 Fortsätta uppmuntra och stödja satsningar för att kunna tillgodose nämndens målgruppers behov, bland annat genom Idéburet Offentligt Partnerskap, IOP.	Lokal överenskommelse mellan Uppsala föreningsliv och Uppsala kommun, 2018–2023. Riktlinjer, idéburet offentligt partnerskap, KS 2016.	Genom god samverkan ta tillvara civilsamhällets engagemang.

2.3 Uppdrag: Inför 24 timmars-garanti för samtal mellan vårdnadshavare och socialtjänst när unga begår brott.

Omsorgsnämnden arbetar inte aktivt i frågan.

2.4 Uppdrag: Samordna upphandlingsarbetet rörande gaturummet i syfte att undvika onödiga grävarbeten.

Omsorgsnämnden arbetar inte aktivt i frågan.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3

Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Omsorgsnämnden arbetar tillsammans med övriga berörda nämnder för att möjliggöra en hållbar bostads- och samhällsutveckling i Uppsala stad och på landsbygden för personer med funktionsnedsättning.

För att Uppsala stad och landsbygd ska växa hållbart är det av stor vikt att förutsättningar skapas att inhämta information digitalt. För omsorgsnämndens målgrupper innebär digitaliseringen helt nya möjligheter till självständighet, delaktighet och inflytande och medför goda möjligheter att förbättra insatser som rör personer med funktionsnedsättning.

3.1 Uppdrag: Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala.

Digitaliseringen är på väg att i grunden förändra vårt samhälle. Det har blivit ett av de viktigaste verktygen för fortsatt effektivisering och förnyelse av hela den offentliga sektorn. Ökad digitalisering i samhället skapar också en högre förväntan från medborgaren på att Uppsala kommun tillhandahåller digitala hjälpmedel och kommunikationsvägar. Detta ställer således högre krav på nämndens egen digitala miljö.

Omsorgsnämnden arbetar strategiskt i samverkan med andra berörda nämnder för att digitalisering och innovation ska utveckla verksamheten så att brukarens delaktighet möjliggörs samtidigt som resurserna används effektivt. De digitaliseringslösningar som testas och införs, bland annat genom testbäddar, styrs av nämndens målgrupps behov.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
3.1.1 Utveckla det digitala ledar- och medarbetarskapet så att chefer och medarbetare har kompetens och verktyg för att möta kraven inom digitalisering.	Policy för IT- utveckling och digitalisering, 2017.	Att bättre kunna möta det digitaliserade samhället och säkra att nämnden kan möta kraven inom digitalisering.
3.1.2 Ta fram en samordnad plan för IT och digitalisering som stöd för verksamhetsutveckling.	Policy för IT- utveckling och digitalisering, 2017.	Att synliggöra nämndens prioritering av digitaliseringsarbete så att det blir en integrerad del i verksamhetsutvecklingen.
3.1.3 Införa nytt digitalt verksamhetssystem (HVO 2019).	Policy för IT- utveckling och digitalisering, 2017.	Möjliggöra effektiva informationsflöden, bättre uppföljning av insatser och en ökad grad av e-tjänster för medborgare och brukare.
3.1.4 Öka mottaglighet och kapacitet för behovsdriven innovation i nämndens verksamheter.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, 2016.	Att stärka nämndens innovationsförmåga och skapa förutsättningar för att införa ny teknik.

3.2 Uppdrag: Öka återanvändning och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera, samt vidta åtgärder för att öka försäljningen på Återbruket.

Uppsala kommun sysselsätter den offentliga sektorn med en tredjedel av den arbetsföra befolkningen i Uppsala kommun och en av de största arbetsgivarna är *Uppsala kommun*.

För att möjliggöra energieffektivisering inom omsorgsnämndens verksamheter är det av vikt att kunskap om återanvändning och återvinning finns. Inom nämndens verksamheter (egen regin) finns utbildade miljöombud som arbetar med att möjliggöra energieffektivisering. Stort fokus finns på innovativa lösningar och på att skapa brukardelaktighet i arbetet.

Klimat och energifrågan bevakas även vid framtagande/revidering av förfrågningsunderlag gentemot externa utförare.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
3.2.1 Säkerställa att nämndens miljöarbete samordnas på ett hållbart sätt.	Miljö- och klimatprogram, KF 2014 (rev. 2017).	Ett systematiskt arbete med miljöfrågor för en ekologisk hållbar utveckling och därmed minska nämndens klimatpåverkan.

3.3 Uppdrag: Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande.

Den största miljöpåverkan inom omsorgsnämndens verksamheter finns inom transporter till och från daglig verksamhet. För att omsorgsnämnden ska bidra till Uppsalas klimatprotokoll och måluppfyllelse, både på kort och på lång sikt, är därför omställningen av fordonsparken inom daglig verksamhet av största betydelse.

Omsorgsnämnden arbetar för att kunna nå målet om fossilbränslefri kommunal fordonspark 2020. För externa utförare är målet att fordonsparken ska vara fossilbränslefri eller klimatneutral till år 2023. Det finns reglerat i avtal om upphandlade transporter.

Inom nämndens verksamheter ska cykel- och kollektiva transporter användas i så hög grad som möjligt, både i den egna verksamheten och i upphandlade verksamheter.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
3.3.1 Arbeta för att nämndens fordonspark är fossilbränslefri.	Energiprogram 2050, KF 2018. Miljö- och klimatprogram, KF 2014.	Ökad andel fossilfria fordon och därmed minskad energianvändning inom transporter.

3.4 Uppdrag: Bygg fler pendlarparkeringar under planperioden i anslutning till kollektivtrafikens knutpunkter i bland annat Storvreta, Almunge, Vattholma, Björklinge och Vänge.

Omsorgsnämnden arbetar inte aktivt i frågan.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4

Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och bidra till samhällets utveckling. För att nå målet krävs att förutsättningarna för hälsa och livskvalitet förbättras hos de grupper som är mest utsatt för ohälsa och dit hör många personer med funktionsnedsättning.

Enligt Folkhälsomyndigheten skattar fler personer med funktionsnedsättning sin hälsa som dålig jämfört med övrig befolkning. Det finns också skillnader mellan könen då det är en lägre andel kvinnor med funktionsnedsättning som skattar sin hälsa som bra i jämförelse med män med funktionsnedsättning. Personer med funktionsnedsättning uppger också att de i betydligt större utsträckning är trötta, har sömnbesvär, känner stress och har ångslan, oro och ångest jämfört med befolkningen i övrigt.

Inom omsorgsnämnden genomförs särskilda satsningar för psykisk hälsa finansierade via statliga medel och kommungemensamma satsningar inom forumen *Hälsa, stöd, vård och omsorg, HSVO* och *Hälsa, Välfärd, Vård och omsorg, HWO*. Förutom dessa satsningar arbetar omsorgsnämnden utifrån *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* med tillhörande handlingsplan för att säkerställa ökad trygghet, stärkt upplevelse av frihet, delaktighet och självbestämmande för målgruppen och därmed även förebygga psykisk ohälsa.

4.1 Uppdrag: Utveckla en äldrevänlig kommun inom ramen för WHO:s nätverk

Då antalet äldre brukare ökar inom nämndens målgrupper och Uppsala kommun står inför en generationsväxling inom de närmsta åren deltar omsorgsnämnden i den satsning som handlar om att utveckla en äldrevänlig kommun.

Under planperioden kommer handlingsplanen för äldrevänlig kommun att implementeras.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
4.1.1 Delta i arbetet kring Äldrevänlig kommun och bevaka funktionshinderperspektivet.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att äldre medborgare med funktionsnedsättning har möjlighet att delta i samhällslivet.

4.2 Uppdrag: Fortsätta utvecklingen av främjande, förebyggande och tidiga insatser för barn och unga, bland annat genom att utöka Uppsala ungdomsjours verksamhet mot barn i lägre åldrar (KS, UBN, AMN, SCN, OSN, KTN och IFN).

I syfte är att erbjuda samordnade insatser för barn och unga inom hälso- och sjukvård och omsorg samverkar omsorgsnämnden i många avseenden med andra nämnder och med Region Uppsala.

För att ska möjliggöra att barn och ungdomar med funktionsnedsättning når målen i läroplanen och hjälpa barn med komplexa behov och problematisk skolfrånvaro att återgå till sina studier samarbetar omsorgsnämnden med andra nämnder.

Omsorgsnämnden verkar för att ungdomar med funktionsnedsättning kan garanteras en trygg situation före och efter skoltid så att deras föräldrar har möjlighet att delta i arbetslivet.

För individens psykiska hälsa och samhällets ekonomi är strategiska, förebyggande och tidiga insatser i samverkan av största vikt. Omsorgsnämnden samverkar med andra nämnder och

Region Uppsala när insatser för att förbättra individers psykiska hälsa planeras och genomförs, bland annat i arbetet inom *Psykisk hälsa*.

Ett pågående samverkansarbete är att hjälpa barn med komplexa behov och problematisk skolfrånvaro att återgå till sina studier.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
4.2.1 Medverka i framtagande av kommunövergripande handlingsplan för att förbättra ungas psykiska hälsa.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Förbättrad psykisk hälsa hos barn och unga.
4.2.2 I samarbete med utbildningsnämnden ge ett sammanhållet stöd till barn och ungdomar med LSS insatser i särskolan.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Bättre möjlighet till utveckling för barnet/ungdomen och undvika placeringar utanför ordinarie verksamhet.
4.2.3 Kompetensutveckla medarbetare inom HBTQ-frågor.	De nationella jämställdhetspolitiska målen.	Ett normkritiskt och inkluderande förhållningssätt för ökad jämlikhet.

4.3 Uppdrag: Utveckla det förebyggande arbetet för att främja psykisk hälsa (AMN, OSN, SCN, ÄLN, KTN och IFN).

För möta utmaningen med psykisk ohälsa behövs strategiska förebyggande och tidiga insatser i samverkan mellan Uppsala kommun och Region Uppsala. Under planperioden ska omsorgsnämnden intensifiera arbetet för psykisk hälsa för personer med funktionsnedsättningar.

Omsorgsnämnden ska även samarbeta med och ta vara på civilsamhällets resurser, vilka är viktiga komplement till nämndens och kommunens egna insatser.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
4.3.1 I projektform arbeta fram ett koncept för att förbättra hälsoläget för personer med funktionsnedsättning och äldre.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Stärkt hälsoläge för personer med funktionsnedsättning och äldre.
4.3.2 Möjliggöra att medarbetare får möjlighet till utbildning i Första hjälpen – psykisk hälsa tillsammans med FoU.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016. Psykisk hälsa, Läns gemensam handlingsplan 2019.	Öka medarbetarens kunskaper och beredskap gällande psykisk ohälsa och sjukdomar.
4.3.3 Skapa förutsättningar för förebyggande insatser för psykisk hälsa hos civilsamhället/föreningslivet och näringslivet.	Lokal överenskommelse mellan Uppsala föreningsliv och Uppsala kommun, 2018–2023. Riktlinjer avseende bidrag till ideella organisationer som arbetar för personer med funktionsnedsättning, OSN, 2017.	Genom god samverkan ta tillvara civilsamhällets engagemang.

4.4 Uppdrag: Öka kännedomen och medvetenheten om barns rättigheter genom att genomföra ett kompetenslyft om barnrätt inom kommunens verksamheter.

Omsorgsnämnden ska, utifrån att barnkonventionen blir lag 1 januari 2020, säkerställa att barns rättigheter tas tillvara genom att fortsätta utveckla och implementera metoder och arbetsformer. Tjänstepersoner på förvaltningen har varit delaktiga i framtagande av Program och handlingsplan för barn och unga. Syftet är att öka barn och ungas möjlighet till inflytande över sina villkor i kommunen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
4.4.1 Inventera kompetensbehov inom barnrätt och utifrån det genomföra utbildningsinsatser i samverkan med barnrättsombudet.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	För att möjliggöra att barn och unga med funktionsnedsättning kan påverka sin egen situation och få ökad delaktighet.
4.4.2 Arbeta utifrån handlingsplan för <i>Program för Uppsala kommuns barn och ungdomspolitik 2019–2031</i> .	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Möjliggöra likvärdiga villkor och delaktighet för barn och ungdomar.

4.5 Uppdrag: Intensifiera arbete med att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck (SCN, UBN, OSN och KTN).

Många personer med funktionsnedsättning är beroende av andra personer för sin vardagstillvaro, för stöd och för närhet. Detta kan innebära en ökad sårbarhet och en ökad risk att utsättas för våld och kan även vara en omständighet som kan fördjupa konsekvenserna av att ha blivit utsatt. Funktionsnedsättningen kan också försvåra för de utsatta att synliggöra våldet genom att berätta om och anmäla brott till polisen. Personer med funktionsnedsättning kan inte alltid verbalt kommunicera om vad som har hänt dem.

Flickor och unga kvinnor med intellektuell funktionsnedsättning är en särskilt utsatt grupp för hedersrelaterat våld och förtryck. En del förstår inte alltid när de är med om våld och risken att personen luras att bli bortgift mot sin vilja kan vara stor. Föräldrar kan vilja att flickor med funktionsnedsättning gifter sig med någon, som kan ta ansvar för henne när föräldrarna inte längre har möjlighet till följd av ålder, sjukdom eller när de inte längre finns i livet.

Omsorgsnämnden ska säkerställa att kompetens finns för att förhindra och agera i de fallen hedersrelaterat förtryck och våld uppstår eller har uppstått.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
4.5.1 Säkerställa medarbetares kompetens gällande hedersrelaterat förtryck och våld.	Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer, 2017. De nationella jämställdhetspolitiska målen.	Stärka nämndens kompetens så att ett långsiktigt och strategiskt arbete kan utföras gällande att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

I takt med att Uppsala växer ökar också behovet av stöd till människor med funktionsnedsättning, vilket är en utmaning för omsorgsnämnden då behovet av insatser i det ordinarie hemmet och behovet av bostäder ökar.

För att möta målgruppens behov av bostad med särskild service, 9.9 § LSS till år 2021 behöver antalet bostäder utökas från 622 till 759 lägenheter. Beslut har fattats att under 2019–2020 iordningsställa 4 nya gruppboendestäder (bostad med särskild service, LSS). Behovet för bostad med särskild service, SoL (socialpsykiatri) förväntas ligga på samma nivå under hela planperioden. De tre senaste åren har behovet minskat något, vilket i relation till befolkningsökningen skulle vara en minskning av 7 lägenheter under planperioden och 17 lägenheter fram till 2030.

En koordinerad planering över nämndgränser är en förutsättning för att möta den ökade efterfrågan av bostad med särskild service, LSS för omsorgsnämndens målgrupp. I synnerhet då det är kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret att, utifrån alla nämnders behov, anskaffa boenden genom förvärv, om- eller nybyggnation av fastigheter. Inom omsorgsförvaltningens arenor för boendepanering pågår utvecklingsarbete för att hitta rätt boendelösningar och verkställighet för att minska ej verkställda beslut.

Omsorgsnämnden upphandlar delar av sin verksamhet. Upphandlingarna möjliggör att flera aktörer bedriver verksamhet inom omsorgsnämndens ansvarsområde. Omsorgsnämnden har idag, förutom egenregi, avtal med cirka 140 utförare och/eller företag.

Sysselsättning i form av daglig verksamhet är en av de vanligaste LSS-insatserna i Uppsala kommun. Utöver daglig verksamhet finns sysselsättningsverksamheter inom egenregi (t.ex. träffpunkter) och sociala företag som tillgodoser sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Omsorgsnämnden ger även bidrag till civilsamhället som tillhandahåller sysselsättningsverksamhet för nämndens målgrupp.

Omsorgsnämnden och arbetsmarknadsnämnden har, inom ramen för sociala investeringar, ansökt och fått medel från kommunstyrelsen för att bedriva ett projekt med stöd i studier för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Projektägare är omsorgsnämnden som har fått medel för tre år (2017–2019). Projektet vänder sig till personer i åldern 18–35 år, folkbokförda i Uppsala kommun. För att få delta i projektet ska deltagaren ha en aktuell vårdkontakt utifrån sin psykiska funktionsnedsättning. Personer med pågående insatser enligt LSS ingår inte. Projektet bygger på frivilliga insatser från deltagarna och kräver inget myndighetsbeslut. Syftet på lång sikt är att stödja deltagarna till att bli anställningsbara på den reguljära arbetsmarknaden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
5.0.1 Kartläggning av befintligt lokalutnyttjande inom daglig verksamhet.	Bostads- och lokalförsörjningsplan för vård och omsorg 2019–2022 med utblick mot 2030.	Ökad nyttjandegrad av lokaler och personal.
5.0.2 Kartläggning av fastighetsstatus (utformning och storlek) på befintliga särskilda boenden, i samverkan med plan- och byggnadsnämnden.	Bostads- och lokalförsörjningsplan för vård och omsorg 2019–2022 med utblick mot 2030.	Behovsanpassade lokaler i enlighet med gällande lagkrav.
5.0.3 I samarbete med berörda nämnder se över bostäder med särskild service och andra boendelösningar.	Bostads- och lokalförsörjningsplan för vård och omsorg 2019–2022 med utblick mot 2030.	Enskildas behov av särskilt boende är tillgodoses utan längre dröjsmål.

5.1 Uppdrag: I större utsträckning använda kommunens egna sysselsättnings- och arbetsmarknadsverksamheter för intern service.

Omsorgsnämnden ansvarar för verksamheter som bedriver daglig verksamhet enligt LSS. Dessa bidrar till att den enskilde ska öka möjligheten att, utifrån ett långsiktigt perspektiv och utifrån sin förmåga, närma sig arbetsmarknaden eller studier. Arbetsuppgifter inom daglig verksamhet består till exempel av post- och leveranshantering, park- och fastighetsskötsel, caféverksamhet och kreativt skapande.

Omsorgsnämnden ska möjliggöra för andra delar av kommunens verksamhet att ha vetskap om vilka tjänster som daglig verksamhet erbjuder.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
5.1.1 Sprida kunskap om vilken service kommunens dagliga verksamheter kan erbjuda Uppsala kommun.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Ökat användande av kommunens egna sysselsättningsverksamheter.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Omsorgsnämnden bidrar till måluppfyllelse i samarbete med andra nämnder för att möjliggöra att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska nå målen i läroplanen samt för att hjälpa barn med problematisk skolfrånvaro att återgå till sina studier.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Kommunfullmäktige beslutade 2016 om ett funktionshinderpolitiskt program, *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Programmet syftar till att förbättra och utveckla delaktighet och tillgänglighet i kommunen så att ökad trygghet och självständighet kan uppnås. Kvinnor, barn och äldre är särskilt utsatta grupper, vilket konstateras och erkänns i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Därför ska perspektiven barn, äldre och jämställdhet särskilt präglade och genomsyra omsorgsnämndens funktionshinderpolitiska arbete.

Tillgänglighet är grundläggande för att kunna delta aktivt i samhällslivet. Förutom fysisk tillgänglighet i närmiljön, informationstillgänglighet och kognitiv tillgänglighet, behöver stads- och boendeplanering och stödjande miljöer för fysisk aktivitet genomsyras av ett trygghets- och tillgänglighetsperspektiv så att full delaktighet kan uppnås för personer med funktionsnedsättning.

Genom att satsa på moderna hjälpmedel som fungerar för både vardagen och fritiden kan självständigheten för Uppsalabor med funktionsnedsättning förbättras. Digital teknik ska i högre grad användas för att öka självständighet, trygghet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Omsorgsnämnden betonar att tillgänglighet behöver säkerställas på flera nivåer.

En effektiv och tillgänglig hälso- och sjukvård är viktig för att möta samhällets nuvarande och framtida utmaningar. Omsorgsnämnden ansvarar för att hälso- och sjukvårdsinsatser ska bedrivas patientsäkert och evidensbaserat inom nämndens ansvarsområde. Patientsäker vård förutsätter att information överförs på ett effektivt och korrekt sätt. Samverkan mellan Uppsala kommun och Region Uppsala är därför en förutsättning för att uppnå god kvalitet för den enskilde samt för att tydliggöra ansvar och kostnader.

Nämndmål: Effektiv, tillgänglig och hållbar hälso- och sjukvård.

Hög patientsäkerhet är ett grundläggande krav och en kvalitetsfråga. Patienter som har kontakt med omsorgsnämndens medarbetare ska känna sig trygga och säkra. Medarbetare ska kunna utföra sitt arbete med rätt förutsättningar och metoder så att en säker vård och omsorg kan ges.

Genom omsorgsnämndens deltagande i samverkansforumet mellan Uppsala kommun och Region Uppsala, *HSVO*, säkras möjligheterna till förbättrad patientsäkerhet och ett effektivt användande av nämndens resurser.

Ett nytt arbetssätt har tillsammans med Region Uppsala införts gällande individer som vårdats inom sluten somatisk vård. En riktlinje för samverkan inom Uppsala kommun vid hemgång efter sjukhusvistelse har framarbetats och beslutats av omsorgs-, äldre- och socialnämnden. Riktlinjen ger förutsättningar för en god och säker hemplanering, en sammanhållen vård- och omsorgskedja och möjliggör analys av statistik och kvalitet avseende utskrivningsprocessen. Under 2019 kommer arbetssättet att utvidgas och även innefatta individer som vårdats i sluten psykiatrisk vård.

En lokal beredningsgrupp för hälso- och sjukvårdsfrågor, med representanter från äldrenämnden och omsorgsnämnden arbetar för att skapa fungerande informations- och arbetsflöden kring frågor som rör samverkan.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
7.0.1 Utifrån Region Uppsalas utredning Effektiv och nära vård 2030 samverka med Region Uppsala för att effektivisera hälso- och sjukvården.		För att säkerställa kvaliteten gällande hälso- och sjukvårdsinsatser samt för att skapa förutsättningar för en mer effektiv och patientsäker hemsjukvård.
7.0.2 Säkerställa en kunskapsbaserad och jämlik rehabilitering.		Att rehabiliteringsinsatser är patientsäkrade och kvalitetssäkrade.
7.0.3 Utvärdera följsamhet till ny lagstiftning i utskrivningsprocessen mellan Uppsala kommun och Region Uppsala.		En god och säker hemplanering och en sammanhållen vård- och omsorgskedja.
7.0.4 Delta i projektet <i>Pratorpiloten</i> tillsammans med Region Uppsala		Samverkan tidigare i processen så att nämnden bättre kan planera och ha beredskap att ta över hälso- och sjukvårdsansvaret när barn skrivs ut från slutenvården. Därmed undviks att barn blir inneliggande i slutenvården i onödan.

7.1 Uppdrag: Verka för en gemensam digital journal i samverkan med Region Uppsala (ÄLN och OMN).

Den ökande rörligheten i samhället, införande av vårdval och en större specialisering inom vården har starkt bidragit till ett ökat behov av informationsdelning för att kunna bedriva en effektiv och säker vård. Vårdokumentationen spelar därför en central roll både i det löpande vårdarbetet kring patienten och för uppföljning och kvalitetsutveckling. Dokumentationen har också fått ett större roll för patientens egen delaktighet och medverkan genom att journalinformation är direkt tillgänglig för patienten via e-tjänster.

Nationell patientöversikt, NPÖ, är det första gemensamma IT-stödet i Sverige som bygger på de möjligheter till sammanhållen journalföring som ges i *Patientdatalagen*. Denna möjliggör att behörig vårdpersonal med patientens samtycke kan ta del av journalinformation som registrerats hos andra regioner, kommuner eller privata vårdgivare. Sammanhållen journalföring införs successivt i Sverige.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
7.1.1 Säkerställa informationsflödet mellan legitimerad personal inom omsorgsnämnden och Region Uppsala.		En integrerad, sömlös vårdkedja som ger en ökad patientsäkerhet. Ökad effektivitet genom minskat dubbelarbete, förbättrad samplanering och samordning.

7.2 Uppdrag: Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN).

Uppsala kommuns verksamheter ska vara tillgängliga för alla människor så att full delaktighet nås för alla personer utifrån sina förutsättningar. Idag finns det strukturella hinder som utestänger människor med funktionsnedsättningar från att delta i samhället på lika villkor som andra.

För att åstadkomma delaktighet och brukarinflytande krävs en struktur och en långsiktig strategi. Det handlar om en process med planering, genomförande och uppföljning. Det gäller såväl på individnivå som på de mer övergripande nivåerna. Det finns också samhällsvinster med att öka möjligheten till inflytande och egenmakt, då möjligheten att påverka beslut som rör den egna livssituationen anses vara viktiga faktorer för att undvika psykisk ohälsa.

Omsorgsnämnden har fördjupat sig i *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* och de prioriterade målen, så att programmet genomsyrar nämndens arbete.

Alla verksamheter inom omsorgsnämndens ansvarsområde ska vara brukarorienterade där brukarnas behov och intressen står i fokus för planering och utförande i verksamheterna. Omsorgsnämnden vidareutvecklar olika modeller och forum för att öka brukarinflytandet utifrån kommungemensam handlingsplan.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
7.2.1 Fortsätta att utveckla arbetet med brukarråd.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	
7.2.2 Fortsätta att utveckla arbetet med delaktighetsslingor.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Ökat brukarinflytande och utvecklad kvalitet inom omsorgsnämndens verksamhet.
7.2.3 Införa Socialstyrelsens behovsriktade och systematiska arbets sätt <i>Individens behov i centrum</i> , IBIC.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	
7.2.4 Tillsammans med brukare och brukarorganisationer ta fram idéer om framtida boenden.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	
7.2.5 Fortsätta arbeta med boendekarriär i projektform inom området socialpsykiatri.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Underlätta för brukaren att bibehålla/öka sin självständighet och ha inflytande över sin livssituation.
7.2.6 Utifrån pågående projekt fortsätta utveckla insatsen boendestöd.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	

7.3 Uppdrag: I syfte att skapa fler träffpunkter och möjlighet till anpassad friskvård utreda villkor samt finansiering för möjliga partnerskap med det civila samhället och näringslivet (KS, ÄLN, SCN, OSN och IFN).

Personer med funktionsnedsättning har genomgående en sämre livssituation än övriga befolkningen vad gäller faktorer som har betydelse för hälsan, vilket leder till att det är dem som är mest utsatta för ohälsa.

Omsorgsnämnden vill i samverkan med andra nämnder huvudmän och civilsamhälle vidareutveckla och stärka arbetet med hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter som kan ge ett hälsosamt liv för personer med funktionsnedsättning.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
7.3.1 Tillsammans med berörda nämnder utreda hur vi skapar en organisation för att möjliggöra en bra fritid för alla, i synnerhet för personer med funktionsnedsättning.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Ökad möjlighet till deltagande i det allmänna kultur- och fritidsutbudet. Varje individ har möjlighet att efter önskemål och förmåga använda det fritidsutbud som finns.

7.4 Uppdrag: Pröva möjligheten till samordning för hjälp med stöd i myndighetskontakter i syfte att underlätta för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga (OMN, UBN, SCN och PBN).

För att skapa en bättre samordning för hjälp med stöd i myndighetskontakter startades i augusti 2017 mottagningsenheten på omsorgsförvaltningen ("en väg in"). Mottagningen är bemannad med biståndshandläggare med god kunskap om förvaltningen och dess samverkanspartners. Personer med funktionsnedsättning får rådgivning, vägledning och hänvisning till rätt instans snabbare än tidigare.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
7.4.1 Fortsatt utveckling av mottagningsenhetens samverkan med socialnämnden.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Genom god samverkan underlättas det för personer med funktionsnedsättning att få rätt stöd inom rimlig tid.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället. Det handlar om att skapa ett tryggt och inkluderande samhälle, att minska ojämställdhet och ojämlikhet samt skapa förutsättningar för god samverkan mellan kommunen och civilsamhället.

Omsorgsnämnden har flera forum för att möta personer med funktionsnedsättning och dess anhöriga. Syftet är att öka delaktighet, stärka inflytande och därmed möjliggöra större egenmakt för den enskilde.

8.1 Uppdrag: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering.

En informationshanteringsplan är en förutsättning för att nämnden ska hantera information på ett korrekt sätt och samtidigt möta krav och förväntningar på insyn och tillgänglighet. Omsorgsnämnden deltar i det kommunövergripande arbetet för att skapa en effektiv informationsförvaltning.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
8.1.1 Utifrån det kommunövergripande projektet gällande informationshanteringsplan framarbete en nämndspecifik plan.	Arkivregler för Uppsala kommun, KF 2017.	En mer effektiv, rättssäker och digital informationshantering.
8.1.2 Införa <i>Klassificeringsstruktur för kommunala verksamheter</i> , Klassa.	Beslut KS, 2018-11-21, Gemensam klassificeringsstruktur för Uppsala kommun, KSN-2017-2275.	En hållbar struktur så att förutsättningar ges för bättre service och tillgänglighet för medborgare.

8.2 Uppdrag: Utveckla arbetet med brukarrevisioner och andra former av brukarmedverkan vid verksamheternas kvalitetsarbete (OSN och SCN).

Omsorgsnämnden fortsätter att intensifiera och förverkliga metoder, modeller och forum för att stärka samverkan med brukare och civilsamhället i frågor som gäller personer med funktionsnedsättning. Nämndens ambition är att dessa samarbetsforum ska bidra till verksamhetsutveckling så att det stöd och insatser nämnden erbjuder bättre motsvarar de behov som personer med funktionsnedsättning har.

Nämnden har beviljat bidrag för verksamhetsåret 2019 med:

- 1 152 000 kr till 9 sociala föreningar (exklusive bidrag/stöd inom ramen för IOP) och
- 2 712 509 kr till 29 funktionshinderföreningar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
8.2.1 Utreda formerna för stöd och finansiering av brukarrevisioner.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	
8.2.2 Utveckla metoder för att inhämta den enskildes upplevelse av sin vård- och omsorg inom <i>socialpsykiatri</i> .	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att brukarnas värderingar, synpunkter och kunskaper i olika frågor synliggörs och att i samverkan utveckla kvaliteten inom omsorgsnämndens verksamhet.
8.2.3 Vidareutveckla metoder för att inhämta den enskildes upplevelse av sin vård- och omsorg inom <i>SoL</i> och <i>LSS</i> .	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	
8.2.4 Ge förutsättningar till att fler boendeassistenter kan arbeta som samtalsledare inom Delaktighetsslingor, DMO.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att brukarnas värderingar, synpunkter och kunskaper i olika frågor synliggörs och att i samverkan utveckla kvaliteten inom omsorgsnämndens verksamhet.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Kommungemensamt nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv. Alla medarbetare ska ges förutsättningar för att ta eget ansvar för sin arbetsmiljö. Medledarskap är förutsättningen för att alla ska kunna göra skillnad, arbeta tillsammans och välkomna nyskapande.

Kommunens arbetsmiljöarbete ska i första hand vara hälsofrämjande och förebyggande.

God organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö utvecklas genom en löpande dialog mellan chefer och medarbetare. Alla medarbetare är medledare när det kommer till sin egen arbetsmiljö och arbetssituation. Medledarskap står för det ansvar för arbetsmiljö och arbetssituation som varje medarbetare, oavsett roll, har.

Nämnder och förvaltningar ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och arbetsmiljöarbetet i verksamheten. Syftet är att successivt förbättra möjligheterna för chefer att ta det ansvar för verksamhet, ekonomi, personal och arbetsmiljö som åligger dem. Dialogen mellan olika chefsnivåer är lika viktig som dialogen mellan chefer och medarbetare. Delegationsordning och fördelning av arbetsmiljöuppgifter måste matcha varandra. Chefens möjlighet att fullgöra de arbetsmiljöuppgifter hen är ålagd måste åtföljas av tillräckliga befogenheter och resurser. Om en chef inte kan lösa en arbetsmiljöfråga, måste returneringen fungera väl.

Systematik och väl fungerande rutiner är en garant för att kommunen ska kunna säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö för alla chefer och medarbetare. Respektive nämnd och förvaltning ansvarar för att säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet bedrivs och följs upp enligt beslutad fördelning och arbetssätt.

Kommunstyrelsen har en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö. Därför kommer styrelsen särskilt följa uppprepared kortidssjukfrånvaro, hållbart medarbetarengagemang samt arbetsskador på kommunövergripande nivå under perioden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
9.0.1 Identifiera förbättringsområden utifrån resultat från medarbetarenkät.		
9.0.2 Främja ett hälsofrämjande och systematiskt arbetsmiljöarbete.	Arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan, 2012.	Stärka nämndens kunskap om medarbetarnas arbetsmiljö så att ett långsiktigt och strategiskt arbete möjliggörs för att förebygga psykisk ohälsa.
9.0.3 Fortsätta aktivering av Uppsala kommuns gemensamma värdegrund.	Värdegrund, Uppsala kommun.	
9.0.4 Kartläggning av medarbetares kompetens inom verksamheterna.		Att medarbetarskapet inom nämnden präglas av hög kompetens för uppdraget, ansvarstagande och ett professionellt förhållningssätt.
9.0.5 Se över och utveckla introduktion för nyanställda.		

9.1 Uppdrag: Införa obligatorisk språkundervisning i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg (OSN, ÄLN och AMN).

Det är viktigt att anställda kan kommunicera med brukare och anhöriga på ett tydligt sätt. Med obligatorisk språkundervisning för anställda med otillräcklig svenska kan omsorgsnämnden öka

tryggheten och höja kvaliteten. Inom omsorgsnämnden (egen regi) ska utbildningsbehov säkras så att språket inte är ett hinder för att ge en god vård och omsorg.

Omsorgsnämnden är en berörd aktör i aktiviteten för att utveckla samverkanslösningar som förbättrar möjligheten till språk- och hälsofrämjande stöd för kvinnor i Gottsunda/Valsätra. Det treåriga projektet, KIVO-C, är finansierat av Europeiska socialfonden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
9.1.1 Fortsatt deltagande i språkstödjande insatser för personliga assistenter med utländsk bakgrund.	Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik, 2018.	Att stärka och utveckla en hållbar och aktiv arbetsmarknadspolitik samt säkra vård och omsorg inom området personlig assistans.

9.2 Uppdrag: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.

För att säkerställa att nämndens medarbetare behandlas jämställt och har likvärdiga möjligheter behöver strukturella skillnader i arbetsmiljö kartläggas, såväl inom omsorgsnämndens organisation som mellan omsorgsnämnden och andra delar av kommunen.

Exempel på en möjlig kartläggning inom omsorgsnämndens organisation skulle kunna vara att undersöka om kvinnor och män behandlas olika inom vård- och omsorgsycket och om förväntningar på medarbetarna skiljer sig åt utifrån kön.

En kommunövergripande kartläggning av skillnader mellan omsorgsnämnden och andra delar av kommunen skulle exempelvis kunna undersöka skillnader i organisatoriska och sociala förutsättningar utifrån kön, såsom arbetsredskap, arbetskläder, arbetstider, karriärmöjligheter, antal medarbetare per chef, samt chefs tillgång till stödfunktioner.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
9.2.1 Kartlägga strukturella skillnader i arbetsmiljö på grund av kön bland nämndens medarbetare.	De nationella jämställdhetspolitiska målen.	Ökade kunskaper för vidare åtgärder för att minska ojämställdhet.

9.3 Uppdrag: Identifiera riskgrupper för psykosocial sjukfrånvaro och utifrån det stärka arbetet med hälsofrämjande arbetssätt och hållbar arbetsmiljö för att minska sjukfrånvaro och upplevd negativ stress (KS, ÄLN, OSN och UBN).

Sjukskrivningar på grund av stress och psykisk ohälsa blir allt vanligare, men tidiga insatser kan minska både antalet sjukskrivningar och sjukskrivningarnas längd. För att lyckas i arbetet med att förebygga sjukskrivning och underlätta återgång i arbete krävs en kombination av riktade insatser på individ och organisationsnivå.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
9.3.1 Skapa ett ramverk kring att identifiera medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro.	Arbetsgivarpolicy, KF 2012. Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö, KS 2015.	Att tidigt uppmärksamma tecken som kan visa ökad risk för ohälsa.
9.3.2 Fortsatt arbete med det systematiska arbetsmiljöarbetet (fokus på psykosocial hälsa).	Arbetsgivarpolicy, KF 2012. Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö, KS 2015.	En god och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Nyckeltal

Nyckeltal hämtade från Kolada.

Kostnader SoL, i jämförelse med resultatnätverket R9 (ovägt medel)⁵

		2016	2017	2018
Beviljade/beräknade hemtjänsttimmar per månad och person 0–64 med hemtjänst i ordinärt boende, antal	R9	30,3	28,5	i.u
	Uppsala	45,1	39,8	i.u
Gemensamma kostnader fördelade till funktionsnedsättning SoL, andel (%)	R9	2,7	3,3	i.u
	Uppsala	-	-	i.u
Invånare 0–64 år med hemtjänst eller särskilt boende (%)	R9	0,41	0,42	i.u
	Uppsala	0,28	0,32	i.u
Kostnad funktionsnedsättning för personer 0–64 år enligt SoL, kr/inv	R9	1 598	1 587	i.u
	Uppsala	1 876	1 882	i.u
Köp av verksamhet, funktionsneds SoL 0–64 år, andel %	R9	23,2	25,2	i.u
	Uppsala	33,3	33,4	i.u
Personer 0–64 år i ordinärt boende med hemtjänst enligt SoL, antal	R9	354	361	i.u
	Uppsala	309	404	i.u
Personer 0–64 år i särskilt boende, antal	R9	83	102	i.u
	Uppsala	187	178	i.u

Kostnader LSS, i jämförelse med resultatnätverket R9 (ovägt medel)

		2016	2017	2018
Gemensamma kostnader fördelade till funktionsnedsättning LSS och SFB, andel (%)	R9	2,7	2,8	i.u
	Uppsala	-	-	i.u
Kostnad funktionsnedsättning LSS boende, kr/brukare	R9	903 461	932 195	i.u
	Uppsala	783 553	817 112	i.u
Kostnad funktionsnedsättning LSS daglig verksamhet, kr/brukare	R9	182 387	186 222	i.u
	Uppsala	223 414	229 746	i.u
Kostnad funktionsnedsättning LSS och SFB minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv	R9	5 389	5 561	i.u
	Uppsala	5 050	5 063	i.u
Kostnad funktionsnedsättning LSS och SFB, kr/inv	R9	5 971	6 095	i.u
	Uppsala	5 733	5 665	i.u
Köp av verksamhet funktionsnedsättning LSS och SFB, andel (%)	R9	21,5	22,4	i.u
	Uppsala	31,5	33,1	i.u
Nettokostnad funktionsnedsättning LSS och SFB, kr/inv	R9	5 124	5 282	i.u
	Uppsala	4 888	4 854	i.u

⁵ Statistik för insatser enligt Socialtjänstlagen är uppdelad på över och under 65 år, dvs. statistiken visar färre brukare än vilka nämnden ansvarar för.

Enhetsundersökning LSS, Bostad med särskild service LSS i jämförelse med resultatnätverket R9 (ovägt medel)

		2017 ⁶	2018
Andel personer med en aktuell genomförandeplan som innehåller dokumentation om delaktighet.	R9	i.u	92
	Uppsala	77	91
Andel personer med en aktuell genomförandeplan som innehåller individuellt utformade mål.	R9	i.u	94
	Uppsala	86	98
Andel personer med en aktuell genomförandeplan.	R9	i.u	97
	Uppsala	91	100
Enheten har rutin för personalens agerande vid misstanke/upptäckt av att den enskilde har utsatts för våld eller andra övergrepp.	R9	i.u	64
	Uppsala	68	77
Enheten har rutin för personalens agerande vid misstanke/upptäckt av att den enskilde är beroende av/missbrukar alkohol eller andra beroendeframkallande medel (ej läkemedel).	R9	i.u	43
	Uppsala	57	58
Enheterna har rutiner för att säkerställa tillgång till hälso- och sjukvård för de boende.	R9	i.u	89
	Uppsala	94	92
Enheterna har rutiner för samverkan kring hjälpmedel för de boende.	R9	i.u	74
	Uppsala	80	86
Individuella kompetensutvecklingsplaner finns för samtliga i personalgruppen på enheten.	R9	i.u	73
	Uppsala	51	67
Kompetensutveckling inom Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) har erbjudits till personalen på enheten.	R9	i.u	58
	Uppsala	43	77
Kontinuerlig handledning har erbjudits till personalen på enheterna.	R9	i.u	46
	Uppsala	46	45
Metoder för inflytande - Enheterna har regelbundna, gemensamma möten för de boende.	R9	i.u	57
	Uppsala	53	58
Samlad kompetensutvecklingsplan för personalens kompetensutveckling finns vid enheten.	R9	i.u	65
	Uppsala	27	56

⁶ Enhetsundersökningen LSS återupptogs år 2017 och resultatet presenterades på länsnivå. Uppsala kommuns resultat är därav framtaget av förvaltningen. Till grund ligger Socialstyrelsens resultatrapporter och återfinns därmed inte i Kolada. Tidigare genomfördes enhetsundersökningen mellan åren 2012–2014 men då frågeområdena förändrats är det inte möjligt att göra jämförelser mellan dessa år.

Enhetsundersökning LSS, Daglig verksamhet i jämförelse med resultatnätverket R9 (ovägt medel)

		2017 ⁷	2018
Andel personer i den dagliga verksamheten med en aktuell genomförandeplan som innehåller dokumentation om delaktighet.	R9	i.u	89
	Uppsala	66	78
Andel personer i den dagliga verksamheten med en aktuell genomförandeplan som innehåller individuellt utformade mål.	R9	i.u	91
	Uppsala	59	89
Andel personer i den dagliga verksamheten med en aktuell genomförandeplan.	R9	i.u	95
	Uppsala	84	96
Den dagliga verksamheten har rutin för personalens agerande vid misstanke/upptäckt av att den enskilde har utsatts för våld eller andra övergrepp.	R9	i.u	47
	Uppsala	50	61
Den dagliga verksamheten har rutin för personalens agerande vid misstanke/upptäckt av att den enskilde är beroende av/missbrukar alkohol eller andra beroendeframkallande medel (ej läkemedel).	R9	i.u	34
	Uppsala	30	27
Den dagliga verksamheten har rutin för personalens agerande vid misstanke/upptäckt av att den enskilde är beroende av/missbrukar läkemedel.	R9	i.u	35
	Uppsala	26	27
Individuella kompetensutvecklingsplaner finns för samtliga i personalgruppen i den dagliga verksamheten.	R9	i.u	70
	Uppsala	76	69
Kompetensutveckling inom Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) har erbjudits till personalen på den dagliga verksamheten.	R9	i.u	63
	Uppsala	65	38
Kontinuerlig handledning har erbjudits till personalen på den dagliga verksamheten.	R9	i.u	53
	Uppsala	50	42
Metoder för inflytande - De dagliga verksamheterna håller regelbundna, gemensamma möten.	R9	i.u	69
	Uppsala	59	65
Samlad kompetensutvecklingsplan för personalens kompetensutveckling finns inom den dagliga verksamheten.	R9	i.u	58
	Uppsala	37	21

⁷ Enhetsundersökningen LSS återupptogs år 2017 och resultatet presenterades på *länsnivå*. Uppsala kommuns resultat är därav framtaget av förvaltningen. Till grund ligger Socialstyrelsens resultatrapporter och återfinns därmed inte i Kolada. Tidigare genomfördes enhetsundersökningen mellan åren 2012–2014 men då frågeområdena förändrats är det inte möjligt att göra jämförelser mellan dessa år.

Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende i jämförelse med resultatnätverket R9 (ovägt medel)

		2017	2018
Utredningstid i antal dagar från ansökan till beslut om LSS-insats (alla insatser), medelvärde.	R9	74	73
	Uppsala	54	60
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde.	R9	212	212
	Uppsala	431	453
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende kontaktperson enl. LSS, medelvärde.	R9	53	i.u
	Uppsala	35	i.u
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där alla på boendet har möjlighet att äta huvudmålet tillsammans minst en gång per vecka, andel (%).	R9	89	93
	Uppsala	83	87
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende ges möjlighet att vara ute på aktiviteter som kräver personalstöd efter kl 21, en gång/månad, andel (%).	R9	87	93
	Uppsala	90	80
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende har möjlighet att planera matsedel, handla livsmedel mm, andel (%).	R9	83	86
	Uppsala	85	89
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende har möjlighet till internetuppkoppling i det egna rummet/lägenheten, andel (%).	R9	66	75
	Uppsala	74	71
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende har möjlighet till så många individuellt anpassade aktiviteter i veckan som hen önskar, andel (%).	R9	75	83
	Uppsala	72	91
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende har tillgång till egen brevlåda som posten levererar till, andel (%).	R9	80	81
	Uppsala	79	77
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende kan bestämma över vilken mat (huvudmålet) som serveras, andel (%).	R9	92	94
	Uppsala	90	98
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende kan ta emot gäster alla kvällar efter kl. 21.00, andel (%).	R9	97	98
	Uppsala	97	98
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där hot eller våld mot brukare inte förekommit på boendet under de sex senaste månaderna, andel (%).	R9	58	63
	Uppsala	64	60
Enheter enl. LSS § 9.9 där det är möjligt att bli sambo, andel (%).	R9	77	62
	Uppsala	67	62

Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller åtgärder riktade till omsorgsnämnden.

Program/plan	Ansvarig
Arbetsmarknadspolitiskt program och handlingsplan för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik	Arbetsmarknadsförvaltningen
Avfallsplan	Uppsala vatten
Barn och ungdomspolitiskt program	Kulturförvaltningen
Bostads- och lokalförbörjningsplan för vård och omsorg 2019–2022 med utblick mot 2030	Omsorgsförvaltningen
Bredbandsprogram	Stadsbyggnadsförvaltningen
CEMR	KLK Social hållbarhet
Drogpolitiskt program	Socialförvaltningen
Energiprogram	KLK Ekologisk hållbarhet
Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter	KLK Social hållbarhet
Handlingsplan för ökad trygghet och säkerhet	KLK Säkerhet och beredskap
Handlingsplan Gottsunda/Valsätra	Utvecklingsledningsgrupp barn och ungas hela dygn
Handlingsplan mot kvinnofridskränkningar, våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck	Socialförvaltningen
Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	KLK Social hållbarhet
Idrott- och fritidspolitiska programmet	Stadsbyggnadsförvaltningen
Kulturpolitiskt program	Kulturförvaltningen
Landsbygdsprogram och handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsprogram	Stadsbyggnadsförvaltningen
Ledningsplan inför och vid allvarlig störning	KLK Säkerhet och beredskap
Lokal överenskommelse med föreningslivet, LÖK och handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv	KLK Social hållbarhet
Miljö- och klimatprogram	KLK Ekologisk hållbarhet
Näringslivsprogram	KLK Näringsliv och omvärld
Program för Uppsala kommuns barn och ungdomspolitik 2019-2031 med tillhörande handlingsplan	KLK Social hållbarhet
Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning med tillhörande handlingsplan	Omsorgsförvaltningen
Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik	Arbetsmarknadsförvaltningen
Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer	Socialförvaltningen
Program och handlingsplan mot våld i nära relationer	Socialförvaltningen
Strategi för besöksnäringen	Destination Uppsala
Strategiska planen för IT-utveckling och digitalisering	KLK IT
Vattenprogram med handlingsplan och dagvattenprogram	Stadsbyggnadsförvaltningen
Äldrepolitiskt program och handlingsplan för äldrevänlig stad	Äldreförvaltningen
Översiktsplanen	Stadsbyggnadsförvaltningen

Bilaga 2 Budget 2019

Omsorgsnämndens budget utgår från den budget som kommunfullmäktige beslutat i Mål och budget för 2019–2021. Nämnden har tilldelats 1 610 028 tkr i kommunbidrag år 2019.

2018 tilldelades nämnden 1 577 759 tkr i kommunbidrag. Detta innebär en ökning av kommunbidraget från 2018 års nivå med 32 269 tkr för 2019, vilket motsvarar en ökning med 2,05 procent. Av ökningen på 32 269 tkr är 15 000 tkr riktad satsning och ska användas till att minska kön inom boende LSS 9:9. Den faktiska ökningen till övrig verksamhet uppgår således till 17 269 tkr, vilket motsvarar 1,1 procent.

Omsorgsnämndens budgettram 2019 och 2018 per verksamhet

	Nettokostnad budget 2019	Kommunbidrag 2019	Kommunbidrag 2018	Förändring	Kommunbidrag utveckling
Politisk verksamhet	-1 570,00	1 570	1 578	-8	-0,53 %
Ord bo och Säbo äldre	-88 818,00	88 818	126 800	-37 981	-29,95 %
Öppen verksamhet	-31 522,00	31 522	29 874	1 648	5,52 %
Ord bo och Säbo yngre	-331 770,00	331 770	371 896	-40 126	-10,79 %
LSS	-1 156 348,00	1 156 348	1 047 612	108 736	10,38 %
	-1 610 028,00	1 610 028,00	1 577 759,90	32 269	2,05 %

För att nå en mer korrekt fördelning av kommunbidraget så att kommunfullmäktiges ramar bättre svarar mot de verkliga kostnaderna har nämnden under 2018 föreslagit att kommunbidraget justeras och flyttas från främst insatser inom Ordinärt boende och särskild boende till insatser enligt LSS (OSN-2018-0388). Insatser enligt LSS står för större delen av nämndens budget, 71,8 % och får en ökning i budgettram på 10,38 %.

Nämnden har en stor utmaning i att klara en ekonomi i balans samtidigt som målsättningen är att tillhandahålla verksamhet med hög kvalitet. Samtliga verksamhetsområden har fått höga besparingskrav och har ett effektiviseringsarbete att göra under 2018 för att hålla sig inom tilldelad budgettram. Nämnden fortsätter att utveckla samverkan mellan de sociala förvaltningarna.

Nämndens driftbudget

Nämnd (total)

Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)	Beslutad budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019
Försäljningsintäkter	5 988,9	6 193,0	6 280,4
Taxor och avgifter	15 223	15 005	15 244
Hyror och arrenden	316	761	1 104
Bidrag	198 701	202 234	193 806
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	759 605	756 343	758 033
Summa intäkter	979 833,5	980 535,5	974 467,1
Lämnade bidrag	-109 635	-110 198	-110 875
Köp av huvudverksamhet	-1 387 069	-1 384 011	-1 403 128
Personalkostnader	-847 422	-844 741	-841 159
Övriga kostnader	-132 769	-153 621	-151 951
Avskrivningar	-695	-648	-630
Indirekta och gemensamma kostnader	-79 923	-79 967	-76 689
Summa kostnader	-2 557 512,2	-2 573 185,3	-2 584 432,2
Finansiella intäkter	0	2	0
Finansiella kostnader	-81	-56	-63
Summa nettokostnader¹	-1 577 759,9	-1 592 703,8	-1 610 028,0
Kommunbidrag			
Politisk verksamhet (1)	1 578	1 578	1 570
Infrastruktur, skydd m.m (2)			
Fritid och kultur (3)			
Pedagogiska verksamheter (4)			
Vård och omsorg (5)	1 576 182	1 576 182	1 608 458
Särskilt riktade insatser (6)			
Affärsverksamhet (7)			
Kommunledning och gemensam verksamhet (8)			
Summa kommunbidrag	1 577 759,9	1 577 759,9	1 610 028,0
Resultat	0,0	-14 943,9	0,0

1. Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Bilaga 3 Uppföljningsplan 2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning.....	1
Syfte	2
Omsorgsnämndens uppföljning.....	2
Strategisk nivå	2
Ekonomisk nivå	3
Verksamhetsövergripande och avtalsspecifik nivå.....	3
Hälsa- och sjukvårdsnivå	3
Individnivå	4
Händelsestyrda uppföljningar och särskild granskning.....	4
Metod	4
Analys.....	5

Sammanfattning

Förtroendevalda i omsorgsnämnden har ansvar för att fördela resurser och styra nämndens verksamhet. I ansvaret ligger också att redovisa och föra dialog med kommuninvånarna kring hur effektivt skattemedlen används och vilka kvalitativa resultat som uppnås. En viktig förutsättning för denna dialog är att nämnden har kunskap om resultaten. Utan resultat vet nämnden inte vad som fungerar bra eller vad som behöver förbättras.

Uppföljningsarbete är en del av omsorgsnämndens underlag för lärande och beslut. Det är också till för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt utifrån kommunfullmäktiges *program för kommunalt finansierad verksamhet*⁸. Uppföljningen ska således säkerställa att nämnden erhåller tjänster utifrån ställda krav i avtal och uppdrag och att det råder konkurrensneutralitet mellan utförarna inom både offentlig och enskild regi. Uppföljningen ska också visa på om verksamheterna styr i avsedd riktning och säkerställa att utveckling sker i enlighet med politiska beslut och viljeinriktningar.

Syftet med uppföljningsplanen är att tydliggöra vad som ska följas upp, hur, av vem och med vilken regelbundenhet. Uppföljningsplanen beslutas av omsorgsnämnden och förfinas och verkställs av tjänstepersoner på omsorgsförvaltningen.

Inledning

Inom omsorgsnämnden drivs omsorgsverksamhet enligt socialtjänstlagen (SoL) och lag om stöd

och service till vissa funktionshindrade (LSS) av både kommunens egenregi i förvaltningsform och av privata utförare som nämnden har avtal med. Enligt föreskrifterna för hälso- och sjukvård och vård och omsorg ska verksamheter ha ett ledningssystem för att systematiskt och fortlöpande utveckla och därmed säkra verksamhetens kvalitet. Det innebär att alla utförare har eget ansvar att följa upp och utveckla sin verksamhet.

Oavsett driftsform är nämnden ytterst ansvarig för att kontrollera och följa upp driften på ett likvärdigt sätt och se till att allmänheten ges insyn i den⁹. Förtroendevalda har ansvar för att fördela resurser och styra kommunens verksamheter. I ansvaret ligger också att redovisa och föra dialog med kommuninvånarna kring hur effektivt skattemedlen används och vilka kvalitativa resultat som uppnås. En viktig förutsättning för denna dialog är att ha kunskap om resultaten. Utan resultat vet nämnden inte vad som fungerar bra eller vad som behöver förbättras¹⁰.

Uppföljningsarbete är en viktig del av omsorgsnämndens underlag för lärande och beslut. Det är också till för att säkerställa att de offentligt finansierade verksamheterna använder tilldelade medel på ett korrekt sätt utifrån kommunfullmäktiges *program för kommunalt finansierad verksamhet*¹¹. Uppföljningen ska dels påvisa om verksamheterna styr i avsedd riktning, dels säkerställa att utveckling sker i enlighet med politiska beslut och viljeinriktningar. Uppföljningen ska ligga till grund för kvalitetsförbättringar, lärande och utveckling både i de uppföljda verksamheterna och i avtalsstyrningen.

Varje år beslutar omsorgsnämnden om en uppföljningsplan. Den ska vara flexibel och anpassningsbar om organisation, mål och förutsättningar ändras. Utifrån uppföljningsplanen arbetar omsorgsförvaltningen fram en detaljplan, i vilken det framgår mer specifikt hur uppföljningar kommer att genomföras. Den uppföljningsplan som nämnden beslutar om är offentlig medan förvaltningens detaljplan betraktas som ett arbetsmaterial.

Syfte

Syftet med uppföljningen är att säkerställa att omsorgsnämndens verksamheter, oavsett regiform, lever upp till ställda krav. Syftet är också att garantera insyn och transparens i beslutsprocesser och att medborgare och brukare upplever att erbjudna insatser/tjänster motsvarar behoven och håller en hög kvalitet i förhållande till både lagstiftning och den enskildes behov. Planen har också till syfte att tydliggöra vad som ska följas upp, hur, av vem och med vilken regelbundenhet.

Omsorgsnämndens uppföljning

Nämndens uppföljning sker på flera nivåer: *strategisk, ekonomisk, verksamhetsövergripande och avtalsspecifik* samt på *individnivå*.

Strategisk nivå

Mål och budget är kommunens övergripande styrdokument. Det gäller för innevarande år och innehåller en plan för två år framåt. Det innehåller även inriktningsmål, uppdrag, politisk plattform och budget för hela organisationen. Kommunstyrelsen ansvarar för att leda, följa och utveckla

⁹ 10 kap. Kommunallag (2017:725)

¹⁰ Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) Guide för planering, uppföljning/analys och åtgärder i kommunövergripande styrning.

¹¹ Diarienummer KSN-2016-1909

arbetet med ekonomi- och verksamhetsstyrning. Varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges inriktningsmål.

I omsorgsnämndens verksamhetsplan framgår hur målen ska uppnås, åtgärder för genomförande och hur dessa ska följas upp. Verksamhetsplanen styr sedan verksamheten i förvaltningen. Verksamhetsplanen gäller i tre år och revideras årligen. All verksamhetsstyrning i omsorgsnämnden följer den modell som styrkedjan i *Mål och budget* ställer upp.

Uppföljning avser analys om i vilken utsträckning omsorgsnämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål och uppdrag med verksamheten och visar vilka resultat som de valda strategierna har lett till.

Uppföljningen av all verksamhet genomförs av omsorgsförvaltningens ledningsgrupp med stöd av avdelningen för systemledning vid tre tillfällen per år.

Ekonomisk nivå

Omsorgsnämndens ekonomiska uppföljning följer de kommunövergripande principerna för ekonomistyrning. Principerna klagör förhållningssätt och hantering inom de mest väsentliga delar av ekonomistyrningen och säkerställer ett enhetligt arbetssätt så att styrkedjan i *Mål och budget* efterlevs. Detta bidrar till transparens och är en grund för likabehandling av omsorgsnämndens samtliga utförare.

Uppföljning sker i månadsrapporter där fokus är resultat och prognos. Nämnden följer även upp och analyserar vad som åstadkommit i förhållande till den målsättning som är beslutad av nämnden, med utgångspunkt i inriktningsmålen.

Den ekonomiska uppföljningen genomförs av kommunledningskontorets ekonomistab i samarbete med respektive chef eller budgetansvarig på omsorgsförvaltningen.

Verksamhetsövergripande och avtalsspecifik nivå

Den verksamhetsövergripande och avtalsspecifika uppföljningen avser *övergripande* uppföljningar som berör flera verksamheter eller *avtalsspecifika* avtalsuppföljningar som endast berör en enhet eller ett avtal åt gången.

Uppföljningen sker på olika nivåer och ur olika perspektiv för att ge en helhetsbild av kvalitet. Kvalitet kan mätas ur olika aspekter, vilka resurser som finns, hur tjänsten utförs och vilken effekt tjänsten har haft. Återkoppling till utförare sker dels i form av skriftliga rapporter och dels genom avtalsdialoger.

Uppföljning på verksamhetsövergripande och avtalsspecifik nivå genomförs med stöd av omsorgsförvaltningens avdelning för systemledning.

Hälso- och sjukvårdsnivå

Uppföljningen av hälso- och sjukvård syftar till att säkerställa att verksamheten drivs på ett sätt som leder till att kravet på god hälso- och sjukvård i hälso- och sjukvårdslagen och hög patientsäkerhet upprätthålls. Nämnden fastställer övergripande mål för det systematiska patientsäkerhetsarbetet och följer kontinuerligt upp och utvärderar målen.

Uppföljningen av hälso- och sjukvård genomförs med stöd av omsorgsförvaltningens avdelning för hälso- och sjukvård där den planerade uppföljningen och utvecklingsområdena beskrivs i en årlig patientsäkerhetsberättelse.

Individnivå

Nämnden har ansvar för att följa upp de insatser som individen har beviljats utifrån SoL eller LSS och ska säkerställa att de beviljade insatserna blir utförda enligt omsorgsnämndens beslut när det gäller författningar och mål som uttalats för insatserna. Det är viktigt både för individen och för verksamheten att veta om beslutade insatser ger önskat resultat och måluppfyllelse.

Uppföljningen fokuserar på om behovet hos den enskilde är tillgodosett, vilken effekt stödet har fått för den enskilde och hur den enskilde upplever kvaliteten. För individens rättssäkerhet är det viktigt att en insats följs upp så länge den pågår. Tidpunkten för uppföljningen och hur den ska genomföras bestäms med utgångspunkt från hur situationen ser ut för individen, vilken typ av insats det gäller och vilka mål som ska uppnås.

Individuppföljningen genomförs på omsorgsförvaltningens myndighet.

Händelsestyrda uppföljningar och särskild granskning

Förutom de regelbundna uppföljningarna genomförs även händelsestyrda uppföljningar och särskild granskning. Dessa sker på förekommen anledning t.ex. när ny lagstiftning träder i kraft eller efter beslut av politiker, chef eller annan ansvarig tjänsteperson.

Exempel på händelser som kan föranleda uppföljning är:

- Upprepade händelser hos samma utförare, eller enstaka händelser där det föreligger uppenbar risk att händelse upprepas.
- Händelse av särskilt allvarlig art, t.ex. brist i kompetens, medvetna avsteg från avtal eller upprepade händelser i ett tydligt mönster.
- Stora negativa avvikelser i budget eller indikatorer för måluppfyllelse.

Händelsestyrda uppföljningar och särskild granskning genomförs inom alla nivåer och utförs av tjänstepersoner inom omsorgsförvaltningen.

Metod

Omsorgsnämndens insamling av resultat och material för uppföljning genomförs på flera sätt genom kvalitativa och kvantitativa metoder. Verksamhetens eller händelsens art avgör hur den följs upp.

Kvantitativa metoder för uppföljning innehåller insamling från en mängd fakta som sedan analyseras med statistiska metoder. Detta innebär att uppföljning sker utifrån strukturerade data dvs. data som kan kvantifieras i kategorier eller i siffror, exempelvis svar från enkätundersökningar med fasta alternativ. Ett exempel på en sådan uppföljning är *Enkät om kvalitetsaspekter av grupp- och serviceboende enligt lagen om stöd och service, LSS 9:9*.

Kvalitativ uppföljning sker t.ex. genom intervjuer och går mer på djupet och försöker beskriva hur, vad och varför händelser har inträffat och undersöker verksamhetens och den enskildes uppfattning om insatsens kvalitet och utförande. Vidare ger observationer och besök i verksamheten möjlighet att studera kvaliteten där den uppstår i mötet mellan den som utför och den som mottar stödet. Andra exempel är uppföljning av individuella beslut enligt LSS eller SoL, delegerade insatser enligt HSL och intervjuer med antingen medarbetare eller chefer eller båda. Kvantitativa och kvalitativa metoder kompletteras vanligtvis för att ge en helhetsbild.

Omsorgsnämndens metodutveckling är en ständigt pågående process och utvecklas i samarbete inom omsorgsförvaltningens olika avdelningar.

Analys

Vid varje delårsuppföljning och vid årsbokslut aggregeras och analyseras resultat och trender från de olika nivåerna. Nämnden bedömer därefter i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges uppdrag och nämndspecifika mål.